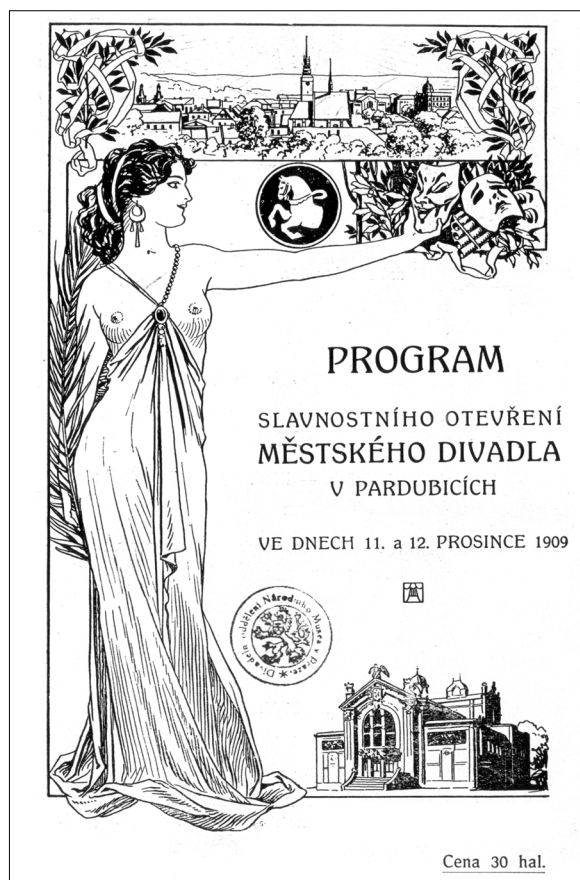

Dne soc. demokratického dělnictva. Poč. 20. stol. ve městě 3 DS. V místě tradice ochotnických operních představení. 1861 zal. *Zpěvácký spolek Pernštýn*, 1865 zal. *Zpěvácký spolek Ludmila*. 1874 zde ochotníci h. operu *Poustevníkův zvonek* (L. A. Mailart), 1879 úryvky z *Ivana Susanina*, 1882 Alessandro Stradella

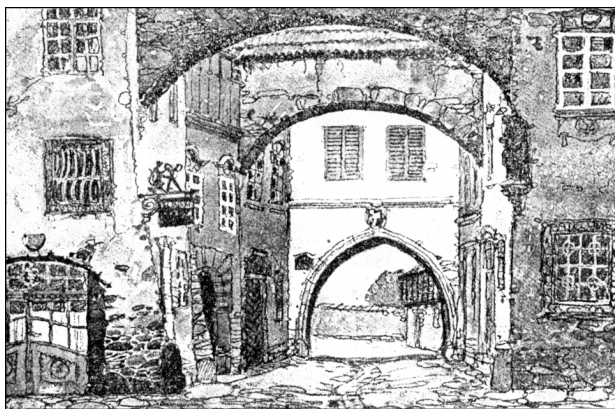

135 / Titulní list Programu slavnostního otevření divadla, společného stánku ochotníků a profesionálních souborů.

(Flotow), V studni. 1883 nastudoval *Zpěvácký spolek Pernštýn Zakletého prince* (Hřímaly), v hl. roli Krössing, sbor 50 členů. 1892 zal. *Zábavní spolek Svornost*, SDO a *Měšťanská beseda*. 1909 při otevření Městského divadla zpěvácké spolky *Ludmila* a *Pernštýn* provedly Hubičku, jh. Leon Geitler (sólista Východočeské společnosti Pardubice) jako Lukáš, provedení kritikou vysoce oceněno, zde jeden z prvních projevů secesní stylizace operní dekorace. Spolu s oponou ji navrhl Josef Wenig, provedl ateliér Fr. Petránka. Větší úpravy div. budovy 1926 a po požáru 1931. Na obou gymnáziích za 1. svět. v. čilý div. ruch, od 1916 pod názvem *Urania*, po zal. ČSR 1918 jako *Studentské div. sdružení* (SDS), h. vždy o prázdninách, celkem 12 představení. Sešli se tu budoucí přední pardubičtí ochotníci K. Krpata, Jul. Mitlöhner, Jos. Pírka, Kam. Jírek (vedle Mitlöhnera přední pardubický herec), bratři Theinové - Hanuš, Karel a Pavel. Po 1919 nové impulzy pro činnost SDS. Postavilo si vlastní jeviště v Bubenči, novým členem Jiří Plachý (1899-1952, od 1922 elémem ND, pak Švandova divadla, 1929 Vinohradského divadla a poté ND). V SDS h. hl. role a r., např. *Emigrant* (Jirásek), *Jánošík* (Máhen), *Ďábel* (Molnár), *Jan Vráva* (Šubert). 1918 vznikl Spolek studentů a studentek gymnázia, přejmenovaný brzy na *Studentský spolek Máj*. V něm mj. Hanuš Thein (1904-1974), člen opery ND, operní pěvec a r. Splynutím Akademického spolku pardubického a Máje 1921 poč. rozkvětu ODi v místě. Poč.

neshody ještě způsobily, že 1923-1927 někteří mladí obnovili činnost Akademického spolku.

Z insc. SDO ve 20. letech např. 1921 *RUR*, vynikající výprava, *Otec*, s výborným Mitlöhnerem v roli Divíška, 1922 *Vlci* (Rolland), r. J. Plachý, hrál *Verrata*, Mitlöhner *Teuliera*, *Pírka Quesnela*. 1925 *Loupežníci* (Schiller), r. Vojt. Plachý (1903-1968, bratr

136 / Dekorace k Štolbově hře 1744 dle návrhu J. Weniga provedl ateliér Fr. Petránka z Prahy.

Jiřího, poté profes. h. pod jménem Vojta Plachý-Tůma, např. *Osvozené divadlo*, Plzeň, od 1954 *Div. S. K. Neumanna* v Praze). Léta 1928-1938 nejúspěšnějším obdobím jak SDO, tak celého pardubického ODi. Vůdčími postavami Karel Krpata (1900-1972, advokát, dramatik a prozaik, z her nejznámější *Mistr ostrého meče* a *Panstvo* v taláru, h. i na profes. scénách, h. a především r. výrazného autoritativního gesta inspirovaný K. H. Hilarem, jeho insc. úspěchy na JH) a Jul. Mitlöhner (právník, r. a především h., za 11 let v Pardubicích celkem 64 rolí a režii, 1926 zvolen do výkonného výboru ÚMDOČ, 1934 místostarostou, 1938 starostou ÚMDOČ, po léta předsedou Arbesova okrsku ÚMDOČ, 1945 pojmenován po něm. Zakladatel a přední organizátor JH, v 1. představení *Otce I. ročníku JH h. Divíška*. 1934 odešel do Prahy, když se po neshodách ve výborové schůzi 1933 vzdal funkce předsedy okrsku. Padl za Pražského povstání 8. 5. 1945.). Z repertoáru SDO 1928-1938 *Vest Pocket Revue* (V+W + Ježek), *Diktátor* (Romains), *Adam Stvořitel* (Čapkové), *Hra o lásce a smrti* (Rolland), *Othello* (Shakespeare), *Farma pod jilmu* (O'Neill), *Fuente Ovejuna* (de Vega), *Jindřich IV.* (Pirandello). 1941 se K. Krpata po konfliktu s jednatelkou spolku vzdal členství v SDO. Do 1943 SDO 200 her a aktovek. 1943 76 členů, z toho 52 činných. Do 1948 r. hl. K. Krpátová, roz. Slonková. 1945-1947 větší opravy div. budovy. 1949 k 100. výročí ochotnické činnosti uspořádány Druhé ochotnické pardubické hry. SDO se dobrovolně rozešel v 60. letech.

1923 *DrO Strany lidové*, navázal na Spolek katolických paní a dívek, 1918 *Z českých mlýnů* (E. Starý), 1929-1948 jako *Lidová scéna*. Programově se orientovala na umělecky náročné hry, nepodléhající dobové módě, a přihlížela k zájmovým náboženským tématům. Představení pro dospělé, mládež i děti. Vedle hlavního souboru i *kolektiv mladých* a pěvecký sbor, hráli převážně na vlastním jevišti v sále družstva *Nový domov*. Repertoár v řadě případů výjimečný (Hilbert, Durych, Šrámek). 1923-1929 23 her v 36 představeních. 1930-1942 57 her v 68 představeních, 1938 43 členů, vlastní jeviště, 4 představení. 1943 72 členů, z toho 53 činných. 1951 DS do ROH Pardubických energetických rozvodných závodů. Účastnili se soutěží v Hronově a Kutné Hoře.

Od 1923 *Ochotnická scéna Husova sboru*, h. na vlastním jevišti, které 1935 modernizovali, umožněny dokonalejší a náročnější